

เอกสารประกอบ

การบรรยาย

หลักสูตรสำหรับเครือข่าย
อุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหว

รายวิชา การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน

ผศ.ดร.สฤกษ์ ศรีโยธิน
หลักสูตรจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

การสร้าง มนุษย์สัมพันธ์กับ ชุมชน

1. พฤติกรรมของมนุษย์ในชุมชน

1.1 ธรรมชาติของมนุษย์: ตามกลุ่มแนวคิดทางจิตวิทยา

1. ตามแนวคิดของกลุ่มจิตวิทยาเกสโตล อธิบายว่า ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของ มนุษย์มี 8 ประการ ได้แก่ (พัชรี สิริวัฒนาศาสตร์, 2552)

1.1 มนุษย์เป็นส่วนเต็ม ที่ประกอบขึ้นด้วยส่วนต่างๆ ที่ทำงานประสานกัน ได้แก่ ร่างกาย ความคิด ความรู้สึก การรับรู้ ซึ่งส่วนต่างๆ เหล่านี้จะเข้าใจในแต่ละส่วนเฉพาะไม่ได้ แต่จะต้องเข้าใจใน ลักษณะของเต็มส่วนทั้งตัวบุคคล

1.2 มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อม การที่จะเข้าใจบุคคลนั้น เราจะต้องเข้าใจ สภาพแวดล้อมของเขาด้วย

1.3 มนุษย์เป็นผู้เลือกกว่าเขาจะตอบสนองกับสิ่งเร้าภายนอกและสิ่งเร้าภายในตัวเขาอย่างไร หลังจากนั้นมนุษย์จะเป็นผู้แสดงพฤติกรรมออกมา

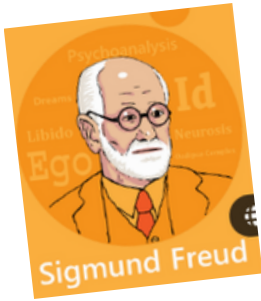
1.4 มนุษย์มีศักยภาพที่จะรับรู้สัมผัสในตัวเองได้เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ตน

1.5 มนุษย์สามารถตัดสินใจได้ เพราะเกิดการรับรู้จากข้อมูลต่างๆ

1.6 มนุษย์สามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 มนุษย์ไม่สามารถนำตนเองกลับไปสู่อดีตหรืออนาคตได้เขาสามารถรับรู้เหตุการณ์ต่างๆ ได้ในสถานะปัจจุบันเท่านั้น

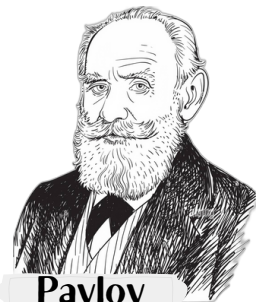

2. ตามแนวคิดของกลุ่มจิตวิทยาจิตวิเคราะห์

Sigmund Freud อธิบายความเชื่อพื้นฐาน เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์เกิดมาพร้อมสัญชาตญาณ (instinctual drives) ซึ่งแรงขับเคลื่อนเหล่านี้เป็น พลังงานที่สามารถเปลี่ยนแปลงเคลื่อนที่ได้สัญชาตญาณพื้นฐาน ได้แก่ สัญชาตญาณแห่งการมีชีวิต และ สัญชาตญาณแห่งความตาย พฤติกรรมและการแสดงออกต่างๆ ของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับ แรงจูงใจที่เป็นไป ตามธรรมชาติพฤติกรรมบางอย่างที่บุคคลแสดงไปโดยไม่รู้สึกตัว นั้นเป็นเพราะพลัง จากจิตไร้สำนึกกระตุ้น ให้บุคคลแสดงออกไปตามหลักความพึงพอใจของตน อาทิ อาการป่วยของ บุคคลจึงเกิดขึ้นในระดับจิตไร้ สำนึก (unconscious) ทำให้มนุษย์ใช้กลไกในการป้องกันตัวเอง (defense mechanism) จนมีสภาพจิตใจ ที่ไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงในปัจจุบัน

3. ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์

ตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม กลุ่มนี้มีนักจิตวิทยาที่สำคัญคือ Pavlov และ Skinner ธรรมชาติของมนุษย์เกิดมา “เหมือนผ้าขาว” มนุษย์ตกอยู่ ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมพฤติกรรมทั้งที่ปกติและผิดปกติ เป็นผลมาจากการ เรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้ สามารถจัดกระทำให้เกิดขึ้นได้โดยการจัดสภาพสิ่งแวดล้อม ภายใต้เงื่อนไขต่างๆ และผลจากการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ผ่านมาสามารถทำให้หมดไป และสามารถสร้างระบบการเรียนรู้ใหม่ขึ้นได้มนุษย์มีความสามารถที่จะ ควบคุม เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้ แม้จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ต่างๆ ก็ตาม

Pavlov

B. F. SKINNER

ความต้องการของมนุษย์สู่การพัฒนามนุษย์สัมพันธ์

การประยุกต์ใช้แนวคิดในเรื่องความต้องการของมนุษย์สู่การพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541)

1. มนุษย์เป็นผู้มีศักดิ์ศรี เชื่อว่ามนุษย์มีความดั่งมาติดตัวมาตั้งแต่เกิด และมนุษย์มีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพเท่าที่ตนเองต้องการ การเคารพและให้เกียรติกันจึงเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา

2. มนุษย์มีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องพันธุกรรม และในเรื่องสิ่งแวดล้อม แตกต่าง กันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู รวมไปถึงวัฒนธรรมที่ตนเองอยู่ เราไม่เหมือนคนอื่นและคนอื่นก็ไม่เหมือนกับเรา เราที่มีความรู้ความสามารถ ความถนัดอย่างหนึ่ง คนอื่นก็มีความรู้ความสามารถอีกอย่างหนึ่ง ต่างคนต่างมีความสามารถที่ต่างกัน จะให้เขาเหมือนเรา และจะให้เราเหมือนเขาคงเป็นไปได้หรือในเรื่อง เพศต่างกัน การกระทำ ความคิด ความสนใจ เจตคติก็แตกต่างกัน ดังนั้นเราควรยอมรับธรรมชาติของแต่ละคน ไม่เอาเขามาเปรียบกับเรา ไม่เอาตัวเราไปตั้งเกณฑ์ประเมินค่าตามคนอื่น อยู่แบบเขาเป็นเขาและเราก็เป็นเรา เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกันชีวิตก็มีความสุข

3. มนุษย์มีแรงจูงใจในทางที่ดีที่สูงขึ้น มนุษย์ต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น มนุษย์มีแรงจูงใจจะทำให้มนุษย์กระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

4. พฤติกรรมของมนุษย์ทุกอย่างต้องมีสาเหตุ มีที่มาจากที่ไปบุคคลจะไม่กระทำสิ่งใด ๆ แบบไร้สติ ไร้ความนึกคิด แต่การกระทำของบุคคลมีเหตุผลแห่งการกระทำโดยทั้งสิ้น เช่น คนที่ยันทำงาน อาจมาจากความต้องการผลสัมฤทธิ์ในงาน ต้องการความภูมิใจในตนเอง หรือแม้บางคนอาจต้องการเงินเป็น ต้น อย่างไรก็ตามเราไม่สามารถเข้าใจพฤติกรรมของคนอื่นว่ามาจากสาเหตุใด แต่ที่เราทราบสิ่งที่ตัวเราเป็น ตัวเรากำลังจะทำอะไร การที่จะเป็นและการที่จะทำใดๆ ควรจะต้องมีพื้นฐานที่ชอบธรรม มีคุณธรรมกำกับ มีมโนธรรมสอนใจ ซึ่งจะทำให้เราเป็นคนที่ดีมีสุข และมนุษย์ก็รู้ว่าสิ่งที่ตนเองกระทำนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร

5. มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการของมนุษย์จะเริ่มจากสิ่งที่เป็นพื้นฐานในการ ดำรงชีวิต และเมื่อความต้องการนั้นๆ ได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็就会有ความต้องการในลำดับที่สูงขึ้น ตามลำดับ เช่น ต้องการความรัก ต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ฯลฯ

6. มนุษย์มีความต้องการพัฒนาการชีวิต การพัฒนาการของมนุษย์จะพัฒนาการเป็นไปตามช่วงวัย วัยต่างๆของมนุษย์จะทำให้เห็นการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ตามช่วงวัย ถ้าบุคคลที่มีการพัฒนาการปกติ พัฒนาการบุคลิกภาพก็จะเพิ่มขึ้น หรือพัฒนาตามอายุ หรือตามช่วงวัยเช่นเดียวกัน เช่น พัฒนาการบุคลิกภาพของวัยผู้ใหญ่ย่อมจะดีกว่าวัยรุ่น แต่อย่างไรก็ดีพัฒนาการที่เป็นไปตามลำดับขั้น ก็จะสร้างเสริมบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นประสบการณ์ของบุคคลต่อไปด้วย

7. มนุษย์ต้องการการพักผ่อน การนอนหลับหรือแม้แต่การไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจก็เป็นการทำให้ชีวิตสดชื่นขึ้น ยามใดที่บุคคลทำงานจนลืมนึกถึงตนเอง ยามนั้นความเหนื่อยความเมื่อยล้าทำให้ประสิทธิภาพของบุคคลลดน้อยถอยลง นั่นเป็นสิ่งที่เตือนว่าถึงเวลาที่ต้องพักผ่อนแล้ว

8. มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์ต้องการเพื่อน ต้องการกลุ่ม ต้องการสมาคม ไม่มีใคร อยู่คนเดียวในโลก เราไม่ได้เกิดจากกระบอกไม้ไผ่ เราทุกคนมีพ่อแม่ มีคนหลายคนเลี้ยงดูเรา มีหลายคนที่คุณดูแลอบรมให้การศึกษาเรา การมีเพื่อน การมีกลุ่ม จะทำให้เราไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ยามทุกข์หรือสุข มีใครสักคน ที่พร้อมจะฟังเราอยู่ข้างๆ เรา นี่แหละที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม

9. มนุษย์ต้องการขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมี กรอบในการดำเนินชีวิตตามกระแสของสังคมและประเทศชาติและสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยในการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม แนวคิด การตัดสินใจ รวมไปถึงการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ทำให้บุคคลแตกต่างกัน

10. มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็น การอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่ตนเองไม่รู้ดังนั้นมนุษย์ต้องเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง และตอบคำถามความอยากรู้อยากเห็นการใคร่จะรู้ด้วยตนเอง และการอยากรู้อยากเห็น ในแต่ละบุคคลก็แตกต่างกันด้วย

ในสังคมมีผู้คนหลากหลายมากมาย มนุษย์มีความต้องการที่หลากหลายไป บางคนอาจจะ ต้องการเงิน ต้องการเกียรติ ต้องการอำนาจ แต่บางคนอาจขอแค่มิถินก็มีความสุขแล้ว บางคนอาจขอแค่ลูก เป็นคนดีเท่านี้ก็พอใจแล้ว หลากหลายคำตอบหลากหลายความคิด ซึ่งทุกคนคิดได้ ฝันได้และหวังได้ส่วน จะเป็นตามที่หลายคนฝันหรือหลายคนหวังหรือไม่นั้น จะเป็นไปตามที่เราต้องการหรือไม่นั้นก็เป็นเรื่อง หนึ่ง แต่สำหรับแนวคิดของนักจิตวิทยาหลายท่านเชื่อว่ามนุษย์มีความต้องการ และได้อธิบายว่า มนุษย์มี ความต้องการอะไร ซึ่งจะทำให้เราสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางตัว เพื่อสร้างมนุษย์สัมพันธ์กับชุมชน เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

2. แนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์กับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับชุมชนด้วยกระบวนการทางจิตวิทยา

เอมอร์ กฤษณะรังสรรค์(2553) การมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นในการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ พัฒนาการทางสังคมและความคิดความเข้าใจของบุคคล พัฒนาขึ้นจากการมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น เอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล ความสำเร็จในอาชีพ การค้นพบความหมายของชีวิตและสุขภาพจิต ล้วนได้รับผลกระทบจากสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล มนุษย์แต่ละคนถูกหล่อหลอมจากประสบการณ์ให้มีความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยม ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 คน จึงต้องอาศัยความเข้าใจถึงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผล ต่อสัมพันธ์ภาพที่มีระหว่างกัน เพื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายจะได้ประสบ ความสำเร็จใน การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

คุณค่าของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลบุคคลเรียนรู้จักตนเองได้จากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น จากสัมพันธ์ภาพนี้บุคคลจะได้รู้จุดเด่น และจุดด้อยของตนเอง รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเรียนรู้ความเป็นจริงของโลก โดยสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคล จะช่วยให้การเรียนรู้ไม่ถูกบิดเบือน มีการยอมรับและเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างที่เป็นจริง ดังนั้นสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคล จึงเป็นกุญแจ สำคัญที่จะนำบุคคลไปสู่การพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง การมีความรู้สึกว่าชีวิตมีความหมายและมีคุณค่า และการมีสุขภาพจิตที่ดีและสามารถพัฒนาตนให้ไปถึงศักยภาพสูงสุดของตนได้ แต่หากบุคคลไม่สามารถ สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ จะรู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว เกิดความรู้สึกว่าชีวิตไร้ความหมาย และนำไปสู่ ความรู้สึกซึมเศร้า และท้อแท้ในชีวิต และการมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ อาทิเช่น พฤติกรรมแยกตัวจาก สังคม การติดยาเสพติด เป็นต้น

การสร้างและคงไว้ซึ่งสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นจะเกิดบรรลุลผลได้ ต้องอาศัยคุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลในการยอมรับและส่งเสริมซึ่งกันและกัน และนอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ได้แก่ การเปิดเผยตนเอง การให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน

คุณลักษณะสำคัญของบุคคลในการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship or Rapport)

ความสัมพันธ์ ระหว่างกัน จะเป็นสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ต้องอาศัยคุณลักษณะภายใน หรือ
ทัศนคติของบุคคลที่สำคัญบาง ประการ ได้แก่

1. การยอมรับและให้เกียรติ การยอมรับลักษณะส่วนตัวหรือลักษณะเฉพาะของบุคคลตามที่เขา
เป็น ให้เกียรติและเคารพ ในคุณค่าของบุคคล มีความเป็นมิตร และความอบอุ่นใจแก่ผู้อื่น

2. การเข้าใจสาระและความรู้สึก การเข้าใจในเนื้อหาสาระของสิ่งที่สื่อสารระหว่างกัน และ
เข้าใจใน ความรู้สึกของผู้อื่นเสมือนเรา เป็นตัวเขา ซึ่งในสัมพันธภาพที่ขาดความเข้าใจความรู้สึกซึ่งกันและ
กัน สัมพันธภาพนั้นไม่สามารถดำเนินไปถึงขั้นที่ลึกซึ้งได้

3. การจริงใจ การไม่เสแสร้งในการแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง
คุณลักษณะของบุคคล 3 ประการนี้ จะส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ใช่
เพียงแต่มีคุณลักษณะเช่นนี้ อยู่ภายในเท่านั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการสื่อ หรือ
แสดงออกถึงคุณลักษณะเหล่านี้ออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ด้วย ซึ่งความสามารถในการแสดงออก หรือการ สื่อสาร
ให้ผู้อื่นทราบถึงคุณลักษณะสำคัญเหล่านี้ เรียกว่า ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล

ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็น

สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ บางคู่เกิดขึ้นเป็นแค่เพียงความรู้สึก บางคู่เป็นความสนิทสนม กลายเป็นเพื่อนรัก คู่รัก หรือคู่สมรส บางคู่สัมพันธภาพมีอันต้องสิ้นสุดลง ด้วยความเบื่อหน่ายหรือทุกข์ใจ ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างบุคคล จะเริ่มต้นและดำเนิน ไปอย่างลึกซึ้ง หรือมีอันต้องสิ้นสุดลงนั้น ขึ้นกับทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกัน

การเริ่มต้นของสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จนสัมพันธภาพนั้นได้พัฒนาต่อไปเป็นความแน่นแฟ้นลึกซึ้ง และรักษาให้สัมพันธภาพ อันดั้นยังยืนตลอดไป ไม่ใช่เรื่องง่าย หากแต่จะต้องอาศัยทักษะที่สำคัญหลายประการด้วยกัน ซึ่งทักษะแห่งการสร้าง สัมพันธภาพ ที่ดีต่อกันนี้ มิใช่สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้เอง แต่จะต้องอาศัยการฝึกฝนหรือฝึกหัด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับ มนุษย์มีธรรมชาติจะก่อเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยเวลา ความพยายาม และทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น อาจเป็นไปได้ใน 3 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่ง่ายที่สุด คือ การรอคอยให้ผู้อื่นก้าวเข้ามาผูกมิตรด้วย

รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่ยากขึ้น คือการขอให้ใครสักคนเป็นเพื่อนด้วย ซึ่งเรามักจะรู้สึกเสี่ยงต่อ การถูกปฏิเสธ

รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบในการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ด้วยการให้มิตรภาพแก่ผู้อื่น ซึ่งความสัมพันธ์ ของบุคคลในระยะยาว การสร้างสัมพันธภาพรูปแบบนี้ให้ผลที่แน่นอนที่สุด

3. วิธีสร้างความร่วมมือในการทำงานเพื่อชุมชน

ธนานนท์ แสงทองทาบ และคณะ (2565) ศึกษาแนวทางการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชน ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชน

ก. ด้านการรู้จักตนเอง ผู้บริหารควรดำเนินการ ดังนี้

1) **ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน** ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ทั้งในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายของรัฐบาล รวมถึงความต้องการของชุมชน โดยนำคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยยึดหลักประโยชน์สุขของสังคมหรือชุมชน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและตรวจสอบได้

2) **รู้จักการใช้วาจาที่ดีงามในการสื่อสาร** การทักทาย ยิ้มแย้มแจ่มใสกับทุกคน แสดงความเป็นกันเอง สุภาพ อ่อนหวาน มีเหตุผล ไม่ให้ร้ายผู้อื่น ไม่ถือยศ ถือศักดิ์ว่าตนเองเป็นผู้บริหาร

3) **สร้างมนุษยสัมพันธ์ทั้งในและนอกโรงเรียน** เมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ แบ่งปัน เช่น การแนะนำงานผู้ได้บังคับบัญชา การจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน การให้ความอนุเคราะห์ใช้งานอาคารสถานที่กับชุมชน การช่วยเหลืองานชุมชน เป็นพิธีกร เป็นวิทยากรให้ความรู้ การนำบุคลากรและนักเรียนช่วยงานประเพณีของชุมชน เป็นต้น

4) **ฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ** เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น รู้หลักการบริหารงานที่ ดี การวางแผน การมอบหมายงาน การติดตาม มีบุคลิกภาพดี มีภาวะผู้นำ รวมถึงการปฏิบัติตนให้อยู่ใน ศีลธรรม จริยธรรมที่ดีงาม น่าเคารพ นับถือของผู้ได้บังคับบัญชาและชุมชน

5) **รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น** ด้วยความเป็นกลาง รู้จักระงับอารมณ์โกรธเมื่อเกิด เหตุการณ์ที่ตนเองไม่พอใจ

ข. ด้านการเข้าใจผู้อื่น ผู้บริหารควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 รู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคล ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางกาย ทางใจ การกระทำ อารมณ์ สติปัญญา ประสบการณ์ เป็นต้น เพื่อให้สามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง ตรงตามความสามารถ หรือความถนัด และปฏิบัติต่อบุคคลตามความแตกต่างนั้นได้

2.2 ให้คำแนะนำ หรือการจัดฝึกอบรมความรู้ ทักษะเพิ่มเติมให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อมอบ หมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานแล้วเกิดปัญหาหรือความผิดพลาด ให้โอกาสเขาในการพิสูจน์ตนเอง เพื่อให้ เกิดการยอมรับเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา

2.3 มีความยุติธรรม ความเป็นกลาง เช่น เมื่อเกิดปัญหา ต้องพยายามเข้าใจในสถานการณ์ นั้น ๆ อย่างรอบด้าน ว่าเพราะเหตุใด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น และที่สำคัญต้องให้โอกาสกับทุก ๆ คนได้พูดคุย ก่อนการ พิจารณาตัดสินใจ

2.4 นำชุมชน เข้ามามีส่วนในการกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม การใช้จ่ายงบประมาณที่ จะ ดำเนินการ การจัดทำหลักสูตร และมีการรายงานผลการดำเนินงานเสนอให้ชุมชนทราบ เพื่อให้เกิดความ ร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา

2.5 สื่อสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ของโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบ อย่างต่อเนื่อง

แนวทางการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชน ตามหลักสารานุกรม 6 ของ
โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่

1. ด้านการเข้าใจตนเอง ตามหลักเมตตาทายกรรม ผู้บริหารควรศึกษาบทบาทหน้าที่ให้เข้าใจอย่าง ถ่องแท้ ในเรื่องกฎหมาย นโยบายรัฐบาล และความต้องการของชุมชน โดยนำคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานเข้าร่วมดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยยึดหลักประโยชน์สุขของสังคมหรือชุมชน ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ตามหลักเมตตาจริกรรม ควรรู้จักการใช้วาจาที่ดีงามในการสื่อสาร ทักทาย ยิ้ม แยมแจ่มใส เป็นกันเอง สุภาพ มีเหตุผล ไม่ให้ร้ายผู้อื่น ตามหลักเมตตาตามโนกรรม ผู้บริหารไม่ควรถือยศถือศักดิ์ว่าตนเองเป็นผู้บริหาร สร้างมนุษยสัมพันธ์ทั้งในและนอกโรงเรียน ด้วยการมีเมตตา ตามหลักสารานุกรม โภคิตา นอกจากนั้นผู้บริหารควรเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปัน เช่น แนะนำงานผู้ได้บังคับบัญชา จัดหา ทุนการศึกษาให้กับนักเรียน การให้ความอนุเคราะห์ที่ใช้งานอาคารสถานที่กับชุมชน การช่วยเหลืองานชุมชน เป็นพิธีกร วิทยากรให้ความรู้ นำบุคลากรและนักเรียนช่วยงานศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน เป็น ต้น ตามหลักศีลสามัญญตา ผู้บริหารควรฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นแบบอย่างที่ดี มี บุคลิกภาพที่ดี มีภาวะผู้นำรวมถึงการปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรม จริยธรรมอันดี นำเคารพนับถือ ตาม หลักกฤษฎีสามัญญตา ผู้บริหารควรรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ด้วยความเป็นกลาง ระวังอารมณ์โกรธ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ตนเองไม่พอใจ

2. ด้านการเข้าใจผู้อื่น ตามหลักเมตตาภายกรรม ผู้บริหารควรรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง ตรงตามความสามารถหรือความถนัด และทำให้สามารถยอมรับ หรือปฏิบัติต่อบุคคลแต่ละคนตามความต่างต่างนั้นได้ตามหลักสัจธรรมโกคิตา ควรให้คำแนะนำ หรือการจัด ผูกอบรวมความรู้ ทักษะเพิ่มเติม ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อมอบหมายงานไปแล้วเกิดปัญหา หรือความ ผิดพลาด รู้จักให้ออกาสเขาในการพิสูจน์ตนเอง เพื่อทำให้เกิดการยอมรับเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน มีความยุติธรรม มีความเป็นกลาง เช่น เมื่อเกิดปัญหาต้องพยายามเข้าใจในสถานการณ์นั้น ๆ อย่างรอบด้านว่า เพราะเหตุใด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น และที่สำคัญต้องให้ออกาสกับทุก ๆ คนได้พูดคุยก่อน พิจารณาตัดสินใจ ตามหลักทฤษฎีสัมมัญญาตา ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการ กิจกรรม การใช้จ่าย งบประมาณ และมีการรายงานผลเพื่อให้ทราบความต้องการของชุมชน และเกิดความร่วมมือ ในการพัฒนา การศึกษา ควรสื่อสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ของโรงเรียนให้ ชุมชนได้รับทราบ อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการมีสภาพแวดล้อมที่ดี ผู้บริหารควรพัฒนาตนเอง และบุคลากรในโรงเรียน ตาม หลักสัจธรรม 6 ให้ได้ในทุกข้อ เพราะตัวบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องสร้างมนุษย์สัมพันธ์อันดี ก่อนเป็น อันดับแรก นำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อเรียนรู้ และการมา เยือนของ บุคคลภายนอก โดยใช้ความร่วมมือร่วมใจทั้งภายในและภายนอก ได้เข้ามามีส่วนช่วยกันในการ พัฒนา โรงเรียนและสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ พัฒนาโรงเรียนบนพื้นฐานของความสุขที่ได้อยู่ ร่วมกัน เกิดความ สามัคคีในหมู่คณะ การจัดกิจกรรมที่สร้างความรักความสามัคคีภายในโรงเรียน และ ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางในข้างต้นเป็นตัวอย่างของการสร้างมนุษย์สัมพันธ์กับชุมชนที่ผู้นำในเครือข่าย กรมอุตุนิยมวิทยา จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม และเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ในการเป็นทีม รายงานสภาพลมฝน ดินฟ้าอากาศ ตลอดจนการร่วมกันเฝ้าระวังภัยต่างๆ ที่อาจจะ เกิดขึ้นกับพื้นที่ของ สมาชิกในเครือข่ายของเรา โดยมีกรมอุตุนิยมวิทยาเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิง สำคัญ ในเชิงองค์ความรู้ของหน่วยงานระดับประเทศ ในการมีเครือข่ายของเราเป็นช่องทางในการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างทันเวลา เพื่อ ปกป้องคุ้มครองพื้นที่ถิ่นฐานอันเป็นที่รักของพวกเราชาว ไทย ตลอดจนผลผลิตทางการเกษตร และบ้านช่อง กับทรัพย์สินของชาวไทยเราให้อยู่รอดปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

- ธนานนท์ แสงทองทาบ, ปฏิธรรม สำเนียง และพระมหาอุดร อุตฺตโร (2565). การสร้างมนุษยสัมพันธ์
ของ ผู้บริหารกับชุมชน ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(3) พฤษภาคม-มิถุนายน 2565.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี. พัชรีย์ สิริวัฒนา
ศาสตร์. (2552). ธรรมชาติของมนุษย์. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2566,
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/206199>
- เอมอร กฤษณะรังสรรค์. (2553). การมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นในการมีชีวิตอยู่ของ
มนุษย์. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2566, จาก
<https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Skill.htm>
-